



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.015.02.2019

Tomasz Hinc
Wojewoda Zachodniopomorski
Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki
w Szczecinie
Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/068 - Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z zalegania materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie ¹ , ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Hinc, Wojewoda Zachodniopomorski ² , od 5.03.2018 r. Wcześniej funkcję Wojewody pełnili: Krzysztof Kozłowski od 7.09.2016 r. do 22.01.2018 r. i Piotr Jania od 9.12.2015 r. do 14.08.2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Planowanie i realizacja działań na okoliczność wystąpienia sytuacji kryzysowych związanych z zatopionymi materiałami niebezpiecznymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (I półrocze).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	1. Małgorzata Chabiniak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/110/2019 z 12.06.2019 r. 2. Ewelina Czerepska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/109/2019 z 12.06.2019 r.

(akta kontroli str. 1-8)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Wojewoda wykonywał i koordynował zadania w zakresie zarządzania kryzysowego, przygotowywał i przedkładał do zatwierdzenia wojewódzkie plany zarządzania kryzysowego⁵, opiniował i zatwierdzał powiatowe plany zarządzania kryzysowego⁶ oraz wydawał do nich zalecenia. Wszystkie dokumenty związane z systemem zarządzania kryzysowego były spójne i aktualizowane.

W WPZK obowiązujących w latach 2016-2018 nie uwzględniano zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi, zalegającymi na dnie Morza Bałtyckiego⁷. W planach nie uwzględniono ryzyka wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej z ich uwolnieniem oraz skutków tego zagrożenia. Natomiast w WPZK z 31.01.2019 r. ujęto zagrożenia związane z pozostałościami (składowiskami) broni chemicznej po II wojnie światowej, jednakże nie uwzględniono zagrożeń związanych

¹ Dalej: ZUW lub Urząd.

² Dalej: Wojewoda.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: WPZK lub plan.

⁶ Dalej: powiatowe plany.

⁷ Materiały niebezpieczne – zalegające w polskich obszarach Morza Bałtyckiego: wraki statków z ropą i substancjami ropopochodnymi, zbiorniki z ropą i substancjami ropopochodnymi oraz broń i amunicja chemiczna, bojowe środki trujące (uwolnione lub znajdujące się w bombach, pociskach lub w beczkach czy skrzynkach, albo też w spoczywających na dnie wrakach statków) i produkty ich rozpadu.

z zalegającymi w polskich obszarach Morza Bałtyckiego: wraków statków z ropą i substancjami ropopochodnymi, zbiorników z ropą i substancjami ropopochodnymi.

Działania podjęte w przypadku wszystkich sześciu incydentów związanych z podejrzeniem wystąpienia sytuacji kryzysowej spowodowanej materiałami niebezpiecznymi, były adekwatne oraz zgodne z obowiązującymi procedurami i planem. Wojewoda zapewnił warunki organizacyjne umożliwiające szybki przepływ informacji i podjęcie działań w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowych, a współpraca Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego⁸ z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego przebiegała prawidłowo.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Planowanie i realizacja działań na okoliczność wystąpienia sytuacji kryzysowych związanych z zatopionymi materiałami niebezpiecznymi.

Opis stanu faktycznego

1.1. Komórką właściwą w sprawach zarządzania kryzysowego w Urzędzie był Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego⁹. Zadania Wydziału określono w regulaminach organizacyjnych ZUW¹⁰ oraz w wydanych na ich podstawie zarządzeniach Dyrektora Generalnego ZUW w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Wydziału¹¹. Zadania przypisane Wydziałowi nie obejmowały zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na dnie Morza Bałtyckiego¹².

Wydział zapewniał obsługę Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego¹³. Od 22.02.2019 r.¹⁴ jednemu z pracowników Wydziału powierzono m.in. zadanie w zakresie *Zapewnienia właściwej realizacji zadań nałożonych na Wojewodę dotyczących bezpieczeństwa chemicznego*.

(akta kontroli str. 25-118)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że w obowiązujących regulaminach wśród zadań Wydziału nie ujęto tych związanych z zagrożeniami wynikającymi z materiałów niebezpiecznych z uwagi na to, że Wojewoda realizuje takie zadania jedynie na

⁸ Dalej: Wojewódzkie Centrum.

⁹ Dalej: Wydział.

¹⁰ W § 49 zarządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie ustalenia regulaminu ZUW: nr 296/2012 z 13.06.2012 r. (zmienionego m.in. zarządzeniami nr: 1/2016 z 8.01.2016 r., 67/2016 z 8.02.2016 r., 74/2016 z 16.02.2016 r., 102/2016 z 2.03.2016 r., 206/2016 z 20.04.2016 r.) oraz § 47 zarządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie ustalenia regulaminu ZUW nr 415/2016 z 6.07.2016 r. (zmienionego m.in. zarządzeniami nr: 86/2017 z 3.03.2017 r., 302/2017 z 2.08.2017 r., 480/2017 z 29.12.2017 r., 133/2018 z 19.06.2018 r., 148/2018 z 2.07.2018 r., 235/2018 z 5.12.2018 r.).

¹¹ Odpowiednio: zarządzenie nr 85/2012 Dyrektora Generalnego ZUW z 3.09.2012 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego ZUW (zmienione zarządzeniami Dyrektora Generalnego ZUW nr: 51/2013 z 7.06.2013 r., 13/2014 z 12.02.2014 r. i 63/2014 z 31.07.2014 r.), zarządzenie Nr 75/2016 Dyrektora Generalnego ZUW z 29.09.2016 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego ZUW (zmienione zarządzeniami Dyrektora Generalnego ZUW nr 7/2018 z 30.01.2018 r. i nr 5/2019 z 12.02.2019 r.).

¹² Do zadań Wydziału należało m.in. prowadzenie spraw dotyczących: współdziałania organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kierowania ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków; monitorowania, analizowania i prognozowania rozwoju zagrożeń oraz uruchamiania stosownych procedur reagowania kryzysowego; dostarczania informacji, dotyczących aktualnego stanu bezpieczeństwa: Rządowemu i Wojewódzkiemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego, Rządowemu Centrum Bezpieczeństwa, w wyjątkowych sytuacjach, ministrom kierującym działami administracji rządowej, wybranym kierownikom urzędów centralnych oraz wojewodom z województw ościennych; współdziałania z centrami zarządzania kryzysowego szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego oraz ze stanowiskami dyżurnymi i dyspozytorami organów administracji publicznej.

¹³ Dalej: Wojewódzki Zespół.

¹⁴ Opis stanowiska pracy niebędącego wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej z 22.03.2019 r.

obszarze województwa zachodniopomorskiego, a obszar morza nie stanowi terytorium województwa. W Wydziale żaden z pracowników bezpośrednio nie realizował zadań związanych z ww. zagrożeniami, pośrednio zadania związane z bezpieczeństwem chemicznym wykonuje jeden Inspektor Wojewódzki. Wojewoda wskazał na obowiązki wynikające z przepisów: art. 14 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 6 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym¹⁵ oraz art. 4 ust. 1a pkt 4 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne¹⁶.

(akta kontroli str. 515, 518)

1.2. Przy Wojewodzie działał Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, powołany zarządzeniem Wojewody nr 98/2016 z 1.03.2016 r.¹⁷. W skład Wojewódzkiego Zespołu wchodził m.in.: Wojewoda jako przewodniczący, dyrektor Wydziału jako zastępca przewodniczącego, przedstawiciel Samorządu Województwa, wyznaczony przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, Zachodniopomorscy Komendanci Wojewódzcy Policji i Państwowej Straży Pożarnej¹⁸ oraz Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Szczecinie¹⁹, dyrektorzy: Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa oraz Biura Wojewody w ZUW. W posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu, na prawach członka, mogli brać udział, w zależności od potrzeb, zaproszeni przez przewodniczącego, m.in.: Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie oraz przedstawiciel Urzędu Morskiego w Słupsku. Zakres zadań Wojewódzkiego Zespołu obejmował również zadania związane z materiałami niebezpiecznymi, w tym chemikaliami, znajdującymi się na plaży, nie obejmował natomiast wód morskich. Wojewoda nie powołał specjalnego Zespołu do spraw zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi.

(akta kontroli str. 23, 26, 119-148)

Wojewoda wyjaśnił: *w skład Wojewódzkiego Zespołu nie wchodzi przedstawiciel Marynarki Wojennej dlatego, że zadania wynikające z udziału Sił Zbrojnych w sytuacjach kryzysowych realizowane są w imieniu Ministra Obrony Narodowej²⁰ poprzez Szefa WSzW w Szczecinie, z którym w jego imieniu ustala się zapisy zadań realizowanych przez Siły Zbrojne oraz wykaz sił i środków na potrzeby zarządzania kryzysowego ujętych w WPZK, który z nim jest uzgadniany. Natomiast zadania związane z realizacją ewentualnego współdziałania z Morską Służbą Poszukiwania i Ratownictwa SAR²¹ w Gdyni realizowane są poprzez Urzędy Morskie w Szczecinie i Słupsku, które mogą wchodzić w skład Wojewódzkiego Zespołu na prawach członka, jako przedstawiciele organów administracji niezespółonej w zależności od potrzeb związanych z występującym zagrożeniem. Potrzeba wsparcia działań wystąpi od podmiotów odpowiedzialnych bezpośrednio za zwalczanie danego zagrożenia, w tym związanych z substancjami niebezpiecznymi spoczywającymi na dnie Morza Bałtyckiego.*

(akta kontroli str. 515, 519)

Arkadiusz Popiół, zastępca Dyrektora Wydziału²² wyjaśnił: *w przepisach nie ma określonego trybu zwoływania posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu. Zespół jest organem pomocniczym Wojewody i to Wojewoda decyduje czy Wojewódzki Zespół ma się zebrać. Przeważnie jest zwoływany bądź to w sytuacjach kryzysowych*

¹⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1401, ze zm.; dalej: ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

¹⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 725, ze zm.

¹⁷ Zarządzenie Wojewody Zachodniopomorskiego nr 98/2016 z 1.03.2016 r. w sprawie powołania Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Wcześniej obowiązywało zarządzenie Wojewody Zachodniopomorskiego nr 128/2010 z 30.03.2010 r.

¹⁸ Dalej: PSP.

¹⁹ Dalej: Szef WSzW.

²⁰ Dalej: MON.

²¹ Dalej: SAR.

²² Dalej: zastępca Dyrektora Wydziału.

(w przypadku braku adekwatnych do reagowania sił i środków) lub w celu przewidywanych zdarzeń. W badanym okresie nie zwoływano posiedzeń Wojewódzkiego Zespołu, ponieważ nie było incydentów związanych z zagrożeniami związanymi z zatopionymi w morzu materiałami niebezpiecznymi, które wymagałyby zwołania posiedzenia takiego Zespołu. Wszystkie incydenty, które miały miejsce w latach 2016–2019 dotyczące amunicji, w tym niewybuchów oraz substancji parafinopodobnych były zdarzeniami lokalnymi, występującymi w jednej gminie, dla których kompetentnymi były szczeble powiatu i gminy.

(akta kontroli str. 24)

1.3. Wojewoda, zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, sporządzał na potrzeby Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego²³ raporty o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego²⁴. W badanym okresie Wojewoda opracował dwa Raporty²⁵, w których ujęto łącznie pięć zdarzeń (w tym jedno z 2016 r.²⁶) - wszystkie dotyczyły skażenia chemicznego. Raporty nie uwzględniały zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi zatopionymi w morzu, natomiast ujęto w nich m.in. zagrożenia w zakresie skażeń chemicznych, radiacyjnych, terrorystycznych. Raporty były spójne z WPZK obowiązującymi w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 149-153, 319-320, 341-345, 422, 424, 454-455)

Wojewoda wyjaśnił że: w „Raportach częściowych o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” w latach 2016–2019 nie uwzględniał zagrożeń związanych z zaleganiem materiałów niebezpiecznych na dnie Morza Bałtyckiego w związku z tym, że nie prowadzi monitoringu, weryfikacji i nie podejmuje innych czynności na obszarze (powierzchni) Morza Bałtyckiego jak i nie realizuje zadań związanych z substancjami niebezpiecznymi spoczywającymi na jego dnie. Działania takie będą podejmowane w odniesieniu do brzegu morskiego w sytuacji wystąpienia zagrożenia przy wykorzystaniu posiadanych do tego celu sił i środków. Informacje te dostarczane są do Wojewódzkiego Centrum dla potrzeb Wojewódzkiego Zespołu od podmiotów realizujących zadania monitorowania, przeciwdziałania i usuwania ewentualnych skażeń mogących wystąpić na morzu.

(akta kontroli str. 515, 518-519)

1.4. Wojewoda, zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy o zarządzaniu kryzysowym, sporządzał WPZK. W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy plany: z 3.12.2014 r.²⁷, z 4.04.2017 r.²⁸ i z 31.01.2019 r. Plany obowiązujące w latach 2016-2018 nie uwzględniały wystąpienia zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na dnie Morza Bałtyckiego oraz nie wskazywały prawdopodobieństwa ich wystąpienia i skutków tego zagrożenia. W WPZK z 31.01.2019 r. zidentyfikowano i uwzględniono zagrożenia związane ze skażeniem chemicznym na morzu, w tym zagrożenia związane z pozostałościami (składowiskami) broni chemicznej po II wojnie światowej. W planie umieszczono mapę, na której wskazano miejsca składowania amunicji, amunicji chemicznej, min, wraków z amunicją, rejony zatopienia amunicji. WPZK nie uwzględniał zagrożeń związanych z zalegającymi w polskich obszarach Morza Bałtyckiego: wraków statków z ropą i substancjami ropopochodnymi, zbiorników z ropą i substancjami ropopochodnymi.

(akta kontroli str. 25-27, 313-467)

²³ Dalej: Krajowy Plan.

²⁴ Dalej: Raport.

²⁵ Sporządzone 28.09.2016 r. i 30.09.2018 r. w formie zestawienia w arkuszu excel pn. *Analiza zdarzeń historycznych od 1999 r.* Dane w Raporcie ujmowano narastająco.

²⁶ Dwa zdarzenia miały miejsce w 2010 r., dwa w 2015 r., jedno w 2016 r.

²⁷ Zaktualizowany 4.04.2016 r. i 6.07.2016 r.

²⁸ Zaktualizowany 21.07.2017 r.

Wojewoda wyjaśnił m.in., że WPZK opracowywane były na podstawie wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji²⁹, wyszczególniały (określały) katalog zagrożeń wynikający z Krajowego Planu dla województw i na tej podstawie były opracowywane, a następnie zatwierdzane. W WPZK obowiązującym od 31.01.2019 r. ujęto zagrożenia związane ze skażeniem chemicznym na morzu ze względu na ujęcie tego zagrożenia w Krajowym Planie, natomiast nie obejmuje on konieczności zbierania danych, monitoringu, itp. działań związanych z zagrożeniami związanymi z zalegającymi w polskich obszarach Morza Bałtyckiego wraków statków z ropą i substancjami ropopochodnymi, itp.

(akta kontroli str. 516, 520)

1.5. W badanym okresie zachowano dwuletni cykl planowania zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Kolejne WPZK były aktualizowane i zawierały ustalenia wynikające z prowadzonych szkoleń, ćwiczeń i akcji ratunkowych lub innych analiz³⁰.

(akta kontroli str. 313-467, 501-514)

Paweł Rodzoś, Dyrektor Wydziału wyjaśnił m.in., że w trakcie opracowywania zatwierdzonego planu w 2019 r. realizowano wytyczne wynikające z zarządzenia nr 16 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 20.04.2017 r., gdzie we wskazówkach ogólnych w pkt 8 zawarto zapis: *Podmioty uczestniczące w realizacji zadań zawartych w WPZK powinny zostać zobowiązane do bezzwłocznego sygnalizowania potrzeby dokonania zmian w planie. Zawartość planu powinna być modyfikowana pod wpływem m.in. wniosków z rzeczywistych sytuacji kryzysowych, ćwiczeń i szkoleń, zmian danych teleadresowych, zadań instytucji i organów.* Aktualizacja WPZK wiązała się bezpośrednio z dokonywaniem zmian w zadaniach po analizie istniejącej wersji i zgłoszeniu potrzeby ich naniesienia, w sytuacji np. analizy adresów wykorzystywanych do przekazywania informacji przy monitorowaniu zagrożeń. Ustalenia te (zmiany) w stosunku do istniejących zapisów WPZK dokonywane były w sytuacji ich wystąpienia, a fakt ich dokonania zapisany w części planu dotyczącej aktualizacji dokumentu. W WPZK z 31.01.2019 r. mogą zostać naniesione zmiany, np. po realizacji zaplanowanego we wrześniu i listopadzie 2019 r. ćwiczenia z zakresu zarządzania kryzysowego, gdzie sprawdzeniu podlegać będą m.in. procedury reagowania kryzysowego w nim zawarte, a co za tym idzie analizie podlegać będą zadania realizowane przez zaangażowane w ćwiczeniu instytucje.

(akta kontroli str. 501-503)

1.6. Wojewoda zapewnił spójność WPZK z powiatowymi planami wprowadzając do stosowania, na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, zalecenia do powiatowych (miejskich) planów zarządzania kryzysowego (odpowiednio: 14.01.2014 r., 5.01.2017 r. i 25.07.2018 r.). W katalogu zagrożeń wymieniono m.in. w tych zaleceniach: z 25.07.2018 r. skażenie chemiczne na morzu, katastrofę morską (z podziałem na fazę morską i lądową), z 5.01.2017 r. - znalezisko przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych. Zagrożeń tych nie ujęto w zaleceniach z 14.01.2014 r. W żadnych z ww. zaleceń nie ujęto zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na dnie Morza Bałtyckiego.

(akta kontroli str. 154-188)

²⁹ Wcześniej Ministra Administracji i Cyfryzacji.

³⁰ Np. w związku z zarządzeniem nr 18 Prezesa Rady Ministrów z 2.03.2016 r. w sprawie przedsięwzięć i procedur systemu zarządzania kryzysowego zaktualizowano część II WPZK (procedury: UDZ-57, UDZ-58, UDZ-59, UDZ-60). Aktualizację z 6.07.2016 r. przeprowadzono w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania oraz wykorzystywania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. poz. 741) wprowadzono procedurę UDZ-49A dot. wydawania decyzji administracyjnej o jednorazowym zwolnieniu 25% ilości zgromadzonego w RCKiK w Szczecinie zapasu koncentratów krwinek czerwonych i świeżo mrożonego osocza pozostające do dyspozycji MON. W planie z 4.04.2017 r. po dokonaniu analizy dokumentu dokonano zmian wynikających z aktualizacji umów z Narodowym Funduszem Zdrowia (procedury nr PKR-19 i PKR-20).

Zaopiniowane i zatwierdzone przez Wojewodę powiatowe plany zachodniopomorskich powiatów nadmorskich³¹ nie obejmowały zagrożeń związanych z materiałami niebezpiecznymi. W przypadku planów obowiązujących w sześciu powiatach (z siedmiu powiatów nadmorskich) termin ich aktualizacji przypada w II połowie 2019 r.

(akta kontroli str. 155-156)

Wojewoda wyjaśnił: *katalog zagrożeń ujęty w zaleceniach Wojewody do sporządzenia powiatowych planów obejmuje zagrożenia skatalogowane w WPZK, a ten odnosi się do Krajowego Planu i wynika z potrzeby utrzymania spójności dokumentów jak i określonych kategorii zagrożeń w skali kraju. Spójność WPZK z planami powiatowymi w zakresie zagrożeń dotyczących materiałów niebezpiecznych występuje poprzez ujęcie takich zagrożeń zarówno w planie wojewódzkim jak i w zaleceniach do opracowania planów powiatowych w kategorii zagrożeń takich jak: „KZ-3 Skażenia chemiczne na lądzie”, „KZ-4 Skażenia chemiczne na morzu”, „KZ-14 Katastrofa morska”, „KZ-21 Katastrofa w ruchu lądowym” i „KZ-23 Znaleźisko przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych” ujętych w WPZK z 31.01.2019 r. w tabeli ryzyka wystąpienia zagrożenia w województwie zachodniopomorskim. Powiatowe plany są oceniane indywidualnie. Plany powiatów kołobrzeskiego i sławieńskiego spełniły wymagania dotyczące opisanych procedur i kategorii ujętych w nich zagrożeń, stosownie do wcześniejszych zaleceń dotyczących ich opracowania. Plany wskazanych powiatów jak i innych nadmorskich nie opisują zagrożeń wynikających ze spoczywania na dnie Morza Bałtyckiego materiałów niebezpiecznych i jest to związane także z zasięgiem terytorium powiatów.*

(akta kontroli str. 516-517, 520-521)

1.7. Głównym zadaniem działającego przy Wojewodzie Wojewódzkiego Centrum było m.in.:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego³²,
- sporządzanie doraźnych informacji na temat występujących zagrożeń i przekazywanie ich Wojewodzie oraz innym organom wojewódzkiej administracji publicznej,
- monitorowanie, analizowanie i prognozowanie zagrożeń,
- uruchamianie stosownych procedur reagowania kryzysowego; współdziałanie z innymi centrami zarządzania kryzysowego (m.in. powiatowymi, wojewódzkimi, Rządowy Centrum Bezpieczeństwa), stanowiskami dyżurnymi i dyspozytorami organów administracji publicznej.

W latach 2016–2019 (I półrocze) pracownicy Wojewódzkiego Centrum pełnili całodobowe dyżury w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, zapewniając co najmniej jednego dyżurnego. Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora Wydziału: *od I kwartału 2017 r. Wydział stara się zapewnić obsadę dwuosobową, w szczególności na zmianach nocnych oraz w święta i dni wolne (obecnie w Wojewódzkim Centrum pracuje dziewięć osób zatrudnionych na stanowiskach dyżurnych).*

(akta kontroli str. 19, 28-106)

1.8. W okresie objętym kontrolą ZUW przeprowadzał szkolenia, ćwiczenia i treningi, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W latach 2016-2019 (I półrocze) przedstawiciele wojewódzkich struktur zarządzania kryzysowego uczestniczyli łącznie w 10 szkoleniach (w tym ośmiu organizowanych

³¹ Sławieńskiego, koszalińskiego, kołobrzeskiego, gryfickiego, kamieńskiego oraz m. Koszalin i m. Świnoujście.

³² W tym m.in.: gromadzenie i przekazywanie bieżących danych obrazujących stan bezpieczeństwa i porządku publicznego, sporządzanie raportów sytuacyjnych i dobowych dla Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

przez ZUW³³), z których sześć dotyczyło m.in. wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej z zagrożeniem skażenia morza i brzegu morskiego przez substancje chemiczne, materiały ropopochodne i wybuchowe³⁴, cztery - prognozowania, oceny i wymiany informacji o skażeniach w ramach Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania zgodnie z normą ATP-45D³⁵. W sześciu z ww. szkoleń uczestniczyli przedstawiciele powiatowych struktur zarządzania kryzysowego. Na listopad 2019 r. zaplanowane zostało ćwiczenie dotyczące skażenia morza substancjami ropopochodnymi.

(akta kontroli str. 468-493)

1.9. W WPZK określono zasady współpracy i współdziałania w sytuacjach kryzysowych. Zasady te wynikały z uzgodnień dokonanych przez Wojewodę z instytucjami przewidzianymi do uczestnictwa w realizacji zadań. W siatce bezpieczeństwa będącej załącznikiem do WPZK przypisano zadania instytucjom i służbom przewidzianym do fazy reagowania kryzysowego.

(akta kontroli str. 14, 17, 307-312, 419-420)

Siły Zbrojne do wsparcia administracji publicznej w sytuacji kryzysowej aktywowane były na wniosek Wojewody o wydzielenie sił i środków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do wsparcia administracji publicznej w sytuacji kryzysowej³⁶, kierowany do MON oraz Szefa WSzW (który uczestniczy w jego opracowaniu). Wzór wniosku stanowił załącznik do WPZK. W okresie objętym kontrolą Wojewoda sporządził i przekazał do MON jeden wniosek³⁷ (23.08.2017 r.). Wniosek dotyczył sytuacji kryzysowej związanej z przerwaniem wału przeciwpowodziowego na odległości 10 m na rzece Grabowej, w Gminie Darłowo (powiat sławieński)³⁸.

(akta kontroli str. 20, 382-386, 494-500)

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił: *wniosek o wydzielenie sił i środków Sił Zbrojnych do wsparcia administracji publicznej w sytuacji kryzysowej kieruje się w sytuacji kryzysowej mającej miejsce na lądzie. W sytuacji kiedy skażenia chemiczne znajdują się na morzu właściwą służbą do podjęcia działań jest Urząd Morski i SAR. W sytuacji, kiedy SAR stwierdza, że substancją niebezpieczną jest substancja pochodzenia wojskowego, powiadamia Siły Zbrojne i współpracuje z nimi przy likwidacji zagrożenia. Inną sytuacją jest wsparcie administracji publicznej w sytuacjach kryzysowych przez partol rozminowania (saperów). W takiej sytuacji wniosek nie znajduje zastosowania, ponieważ każda ze służb może poinformować saperów o fakcie znalezienia materiału niebezpiecznego.*

(akta kontroli str. 19-20)

W zakresie współpracy i współdziałania z Marynarką Wojenną, Urzędami Morskimi, SAR i Państwową Strażą Pożarną, Dyrektora Wydziału wyjaśnił: *współpraca*

³³ Organizatorem pozostałych dwóch byli: Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania oraz Helcom Shore Network.

³⁴ M.in.: Znalezienie miny/materiału wybuchowego; Rozlanie substancji chemicznej na plaży i na morzu; Znalezienie bomby o ładunku biologicznym; Znalezienie beczek z substancją chemiczną wyrzuconych przez morze; Skażenie chemiczne na morzu – skażenie morza substancjami ropopochodnymi; Przeciwdziałanie i reagowanie na skażenia wód Morza Bałtyckiego substancjami ropopochodnymi, chemicznymi i innymi niebezpiecznymi środkami; Ćwiczenie sprawdzające funkcjonowanie Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania, w trakcie którego prowadzone były działania przewidziane do realizacji po wystąpieniu zagrożenia skażeniami chemicznymi, biologicznymi i promieniotwórczymi.

³⁵ Szkolenia organizowano raz w roku dla przedstawicieli wojewódzkich i powiatowych struktur zarządzania kryzysowego.

³⁶ Podstawą do sporządzenia tego wniosku był art. 14 ust. 2 pkt 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, dalej: wniosek.

³⁷ Poprzednio wniosek o wydzielenie sił i środków do wsparcia administracji publicznej Wojewoda sporządził w 2013 r. Dotyczył on wsparcia Sił Zbrojnych w sytuacji podniesienia bomby o wadze 500 kg w Szczecinie, przy Urzędzie Celnym.

³⁸ 28.08.2017 r. Wojewoda wysłał wniosek o odwołanie pododdziałów Sił Zbrojnych RP skierowanych do wykonywania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

w zakresie zagrożeń związanych z zatopionymi materiałami niebezpiecznymi realizowana jest na zasadzie/podstawie podpisywanych uzgodnień w „Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego”³⁹ z wyszczególnionymi instytucjami i zadaniami przez nie realizowanymi dla danej fazy zagrożenia (w latach 2016-2019 nie dotyczyła materiałów zalegających na dnie Morza Bałtyckiego). Współpraca z Marynarką Wojenną jest realizowana poprzez Szefa WSzW w Szczecinie, gdzie na podstawie otrzymanego wykazu sił i środków Sił Zbrojnych RP do użycia w sytuacjach kryzysowych można je użyć składając odpowiedni wniosek do Ministra Obrony Narodowej. W dokumencie tym wyszczególnione są też siły i środki Marynarki Wojennej. Te same zasady współpracy dotyczą Urzędów Morskich w Szczecinie i Słupsku oraz Państwowej Straży Pożarnej, gdzie w „Wojewódzkim Planie...” przewidziane są zadania jakie one realizują w określonej fazie reagowania kryzysowego. Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa (SAR), zgodnie przypisanymi jej zadaniami, realizuje je na morzu i w sytuacji wystąpienia takiej potrzeby może zwrócić się do innych instytucji, w tym do Wojewody Zachodniopomorskiego o współpracę przy realizacji wsparcia ich działań w zakresie i zgodnie z możliwościami w tym względzie, tj. prowadząc działania na brzegu i lądzie zgodnie z Wojewódzkim Planem Zarządzania Kryzysowego.

(akta kontroli str. 494-496)

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił ponadto m.in., że Urzędy Morskie w Szczecinie i Słupsku oraz Komenda Wojewódzka PSP współdziałają w zakresie realizacji zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym na podstawie podpisanych uzgodnień w WPZK oraz zawartych w nim zadań dla danej kategorii zagrożeń. SAR zgodnie z przypisanymi jej zadaniami realizuje je na morzu i w sytuacji wystąpienia takiej potrzeby może zwrócić się do innych instytucji, w tym do Wojewody, o współpracę przy realizacji wsparcia ich działań w zakresie i zgodnie z możliwościami w tym względzie, tj. prowadząc działania na brzegu i lądzie zgodnie z planem. Wojewoda, jako przedstawiciel Rady Ministrów w województwie, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, realizował będzie zadania w zakresie otrzymanym z Rządowego Centrum Bezpieczeństwa⁴⁰, dotyczące zagrożeń na morzu.

(akta kontroli str. 14, 16-17)

W obowiązujących, w okresie objętym kontrolą, WPZK ujęto m.in. procedury, które miały zastosowanie w sytuacji kryzysowej związanej ze skażeniem chemicznym brzegu morskiego, odnalezieniem przedmiotu niebezpiecznego pochodzenia wojskowego czy skażenia chemicznego:

- *Działania w obliczu znalezienia przedmiotu niebezpiecznego pochodzenia wojskowego (UDZ-37/PRK-38⁴¹)*. Określono w niej, kto na miejscu stwierdza, że zagrożenie stanowi broń czy amunicja. Zgodnie z procedurą w przypadku, gdy wygląd znalezionego przedmiotu wskazywał na niewypał lub niewybuch, dyżurny Wojewódzkiego Centrum dokonywał zgłoszenia tego faktu poprzez organ bezpieczeństwa i porządku publicznego (po pierwsze zawiadamiana była Policja, w celu zabezpieczenia znaleziska). Zgłoszenie takie było wtedy przekazywane właściwemu miejscowo patrolowi rozminowania, który dokonywał oględzin w celu identyfikacji zagrożenia. Jeżeli z przeprowadzonych oględzin wynikało, że znalezisko:
- było niewypałem lub niewybuchem dowódca patrolu rozminowania, Komendant Wojewódzki Policji, Szef WSzW, dokonywali podjęcia przedmiotu

³⁹ W arkuszach uzgodnień będących załącznikami do WPZK wskazane były: jednostki organizacyjne dokonujące uzgodnień, zakres uzgodnienia oraz data uzgodnienia i podpis osoby odpowiedzialnej.

⁴⁰ Dalej: RCB.

⁴¹ Nr UDZ – 37 obowiązująca do 31.01.2019 r. i PRK – 38 obowiązująca od 31.01.2019 r.

niebezpiecznego, przetransportowania do rejonu utylizacji oraz unieszkodliwienia w sytuacji gdy nie było możliwości, po zastosowaniu szczególnych warunków bezpieczeństwa, unieszkodliwienie przedmiotu w miejscu jego znalezienia;

- nie było niewypałem lub niewybuchem, a jego budowa, oznakowanie lub inne cechy wskazywały, że może to być zasobnik wypełniony substancją chemiczną, stosowana była procedura *Uruchamianie działań w obliczu zagrożenia skażeniem chemicznym* (UDZ-23/PRK-24⁴²).

(akta kontroli str. 20-21, 387-417)

- *Działania w obliczu zagrożenia skażeniem chemicznym brzegu morskiego* (UDZ-30/PRK-31⁴³), stosowana m.in. do likwidacji skutków skażenia, do którego doszło w obrębie wód morskich, odcinka strefy brzegowej i pasa technicznego, do którego doszło w obrębie wód morskich. W procedurze określono sposób zainicjowania procedury, dalszego postępowania oraz zakończenia akcji⁴⁴. Wskazano w niej również, że w zależności od lokalizacji zagrożenia SAR lub Urząd Morski informuje Wojewódzkie Centrum o substancji zmierzającej w stronę lądu, którą próbują neutralizować.

(akta kontroli str. 21-22, 391-395)

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił: *plany zarządzania są wiążące dla Wojewody i jego struktur, a poszczególne instytucje i służby mają swoje plany działania przy znalezieniu materiałów niebezpiecznych. W sytuacji uzyskania pierwszej informacji od obywatela, instytucji, przez Wojewódzkie Centrum system jest uruchamiany z poziomu Wojewody i stosowane są procedury z planu zarządzania kryzysowego, w tym plan przewiduje możliwość powiadomienia saperów. W procedurze PRK-38 zapisano „W przypadku, gdy wygląd znalezionego przedmiotu jednoznacznie wskazuje, że jest to niewypał lub niewybuch, zgłoszenie tego faktu poprzez organ bezpieczeństwa i porządku publicznego, właściwemu miejscowo patrolowi rozminowania i przedstawicielowi władz wojskowych”.*

(akta kontroli: str. 20)

W planach nie było opracowanej odrębnej procedury w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na dnie morza. Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora Wydziału: *teren województwa jest do linii brzegowej, a zakres działania Wojewody nie obejmuje wód morskich. Ponadto ustawa o zarządzaniu kryzysowym również ogranicza działania wojewody do terenu województwa. Dodatkowo ustawa o obszarach morskich i administracji morskiej wskazuje, co nazywamy obszarem morskim, a w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie sposobu organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu w części dotyczącej realizacji zadań mających na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu nie jest ujęty wojewoda.*

(akta kontroli str. 20-21)

1.10. WPZK zostały uzgodnione z właściwym organem wskazanymi przez MON, tj. Szefem WSzW w Szczecinie⁴⁵ odpowiednio: 24.11.2014 r., 9.02.2017 r.,

⁴² Nr UDZ – 23 obowiązująca do 31.01.2019 r. i PRK – 24 obowiązująca od 31.01.2019 r.

⁴³ Nr UDZ – 30 obowiązująca do 31.01.2019 r. i PRK – 31 obowiązująca od 31.01.2019 r.

⁴⁴ M.in. kogo i w jaki sposób Wojewódzkie Centrum informuje o zagrożeniu (np. WIOŚ, Komendanta Wojewódzkiego PSP, Marszałka Województwa, Szef WSzW, RCB, Centrum Zarządzania Kryzysowego MSW, Dyrektora Wydziału, Kierownika Centrum, Dyżurnego PCZK), podmioty uczestniczące w zdarzeniu, w jakich sytuacjach uruchamiane mają być Siły Zbrojne (tj. w sytuacji gdy PSP stwierdzi, że materiał niebezpieczny jest pochodzenia wojskowego uruchamia się Siły Zbrojne do jego likwidacji), uruchomienie procesu ostrzegania ludności połączonego z informowaniem o sposobach optymalnych zachowań minimalizujących groźbę utraty zdrowia lub życia.

⁴⁵ Na podstawie § 4 pkt 4 lit. d rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie wojewódzkich sztabów wojskowych i wojskowych komend uzupełnień (Dz. U. z 2019 r. poz. 74) do zadań szefów wojewódzkich sztabów wojskowych należy m.in. udział w realizacji zadań z zakresu zarządzania

20.11.2018 r. Uczestnictwo oddziałów Sił Zbrojnych przewidziano m.in. w procedurze PRK-38 *Działania w obliczu znalezienia przedmiotu niebezpiecznego pochodzenia wojskowego* (procedurę opisano w pkt 1.9. niniejszego wystąpienia).
(akta kontroli str. 20, 25-27, 315, 396-397, 447, 460)

1.11. W latach 2016-2019 (I półrocze) odnotowano w dokumentacji Wojewódzkiego Centrum sześć incydentów związanych z podejrzeniem wystąpienia sytuacji kryzysowej spowodowanej materiałami niebezpiecznymi na terenie objętym właściwością Wojewody. Analiza dokumentacji dotyczącej wszystkich sześciu incydentów wykazała, że zdarzenie:

- 1) z 30.07.2017 r. dotyczyło zlokalizowanego przedmiotu przypominającego niewybuch na plaży w okolicach miejscowości Bagicz. Znalezisko zostało zabezpieczone w godzinach nocnych 31.07.2017 r. przez Ochotniczą Straż Pożarną⁴⁶ i Policję oraz poddane oględzinom przez patrol saperski, który wykluczył obecność materiału wybuchowego. Do rozpoznania zawartości butli skierowano grupę chemiczną PSP, która stwierdziła, że butla nie zawierała gazów bojowych i substancji niebezpiecznych. Pojemnik został zabezpieczony 2.08.2017 r. i przekazany do utylizacji przez specjalistyczną firmę. Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wynosił 31 godz. i 10 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: Gminnym i Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego⁴⁷, Wojewódzkim Stanowiskiem Koordynacji Ratownictwa⁴⁸, RCB, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska⁴⁹;
- 2) z 6.07.2018 r. dotyczyło zlokalizowanej parafiny na plaży pomiędzy Wiciem a przekopem jeziora Kopań oraz na plaży w okolicy Dąbkowic. Usuwanie parafiny, w celu przekazania jej do dalszej utylizacji, rozpoczął Inspektorat Ochrony Wybrzeża Urzędu Morskiego w Słupsku. Pomocy w usuwaniu parafiny udzielała OSP z Gminy Darłowo, sprawę monitorował WIOŚ. Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wynosił 6 godz. i 20 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: Obwodem Ochrony Wybrzeży⁵⁰ Darłowo, Urzędem Morskim w Słupsku, WIOŚ, Powiatowym Centrum w Sławnie;
- 3) z 19.07.2018 r. dotyczyło obecności substancji przypominającej parafinę na plaży m.in. z okolic Rowów, Ustki, Jarosławca. Substancja w ilości ok. 1 tys. kg została zebrana, o czym poinformował kierownik Obwodu Ustka. Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wynosił 2 godz. i 17 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: Urzędem Morskim w Słupsku, Obwodem Ustka, WIOŚ;
- 4) z 1.08.2018 r. dotyczyło zlokalizowanego przedmiotu przypominającego niewybuch, znajdującego się w wodzie na wysokości Ustronia Morskiego. Obwód Ustronie Morskie powiadomił o znalezisku Powiatowe Centrum w Kołobrzegu i Policję. Przedmiot został zidentyfikowany jako betonowy element ogrodzenia. Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wynosił 15 godz. i 23 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: Kapitanatem Portu w Kołobrzegu, Urzędem Morskim w Słupsku, Obwodem Ustronie Morskie, Komendą Wojewódzką Policji⁵¹, Powiatowym Centrum w Kołobrzegu;

kryzysowego w województwie przez uzgadnianie wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

⁴⁶ Dalej: OSP.

⁴⁷ Dalej odpowiednio: Gminne Centrum i Powiatowe Centrum.

⁴⁸ Dalej: WSKR.

⁴⁹ Dalej: WIOŚ.

⁵⁰ Dalej: Obwód.

⁵¹ Dalej: KWP.

- 5) z 9.08.2018 r. dotyczyło zlokalizowanego przedmiotu przypominającego niewybuch na plaży na wysokości starego lotniska Bagicz. Obwód Ustronie Morskie powiadomił o znalezisku kierownika Zespołu i KWP. W identyfikacji znaleziska wziął udział patrol saperski oraz pletwonurkowie. Przedmiot został zidentyfikowany jako beczka ciśnieniowa. Pletwonurkowie dodatkowo zbadali teren wokół miejsca odnalezienia obiektu na ok. 10 m w głąb i 20 m wszerz. Obiektów o podobnym charakterze nie wykryto. Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wynosił 24 godz. i 36 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: Urzędem Morskim w Słupsku, Obwodem Ustronie Morskie, KWP;
- 6) z 10.08.2018 r. dotyczyło zlokalizowanych przedmiotów przypominających niewybuchy w wodach przybrzeżnych na plaży w rejonie Podczela (Kołobrzeg). W związku z działaniem nurków patrolu rozminowania w innym rejonie zaplanowany termin podjęcia znaleziska ustalono na dzień 10.08.2018 r. na godz. 9:00. Wezwany patrol saperski zidentyfikował ww. przedmioty jako trzy bomby o wadze ok. 250-300 kg. Prezydent Miasta Kołobrzeg 11.08.2018 r. o godz. 10:00 zwołał posiedzenie Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego⁵² podczas którego, ze względu na niesprzyjające warunki pogodowe, podjęto decyzję o wydobyciu niewybuchów 13.08.2018 r., w godz. od 9:00 do 15:00 oraz o ewakuacji II stopnia osiedla Podczele na czas prac saperskich. Ewakuacji podlegać miało ok. 2 500 osób. Ponowne posiedzenie Miejskiego Zespołu, w którym uczestniczyli przedstawiciele Wojewódzkiego Centrum odbyło się 12.08.2018 r. W działaniach związanych z podjęciem materiałów wybuchowych i ewakuacją ludności brały udział m.in. jednostka inżynieryjno-saperska Wojska Polskiego, PKP, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, GEN Gaz Sp. z o.o., cztery szpitale i Lotnicze Pogotowie Ratownictwa Medycznego. Nadzór nad ewakuacją ludności i zabezpieczeniem terenu sprawowała Policja. Akcję od strony morza zabezpieczały trzy jednostki Straży Granicznej i trzy jednostki SAR, od strony lądu teren zabezpieczany był przez Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratownicze i Policję. Zostało wydane Lokalne Ostrzeżenie Nawigacyjne nr 017/2018 przez Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej. Do zabezpieczenia plaży zostali oddelegowani pracownicy Obwodów Ustronie Morskie i Kołobrzeg. Wydobyte z morza -- 13.08.2018 r. do godz. 13:00 - przez okręt SG-006 trzy bomby przeciwlotnicze zostały przetransportowane na teren wojskowy i zdetonowane.
- Czas reakcji od chwili otrzymania zgłoszenia do zakończenia akcji wydobyciem niewybuchu z morza wynosił 96 godz. i 41 min. Podczas akcji Wojewódzkie Centrum współdziałało m.in. z: KWP, Inspektoratem Monitorowania Ruchu Morskiego, Komendą Powiatową Policji w Kołobrzegu, Miejskim Zespołem i Powiatowym Centrum w Kołobrzegu, Obwodem Ustronie Morskie, Kapitanatem Portu w Kołobrzegu, Wojewodą, Urzędem Morskim w Słupsku, RCB.

(akta kontroli str. 190-281)

Zastępca Dyrektora Wydziału wyjaśnił: *akcję koordynował Miejski Zespół powołany przez Prezydenta Miasta Kołobrzeg. Do akcji w Podczelu stosowano procedurę określoną i wprowadzoną przez Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego Kołobrzeg. Ze względu na pogarszające się warunki atmosferyczne, tj. wzrastający stan wzburzenia morza i siłę wiatru, Kierownik Podwodnych Działań Nurkowych podjął decyzję o zakończeniu akcji i przełożeniu jej na 11.08.2018 r. W dniu 11.08.2018 r. podjęto kolejne działania podwodne, w wyniku których stwierdzono, że w wodzie znajdują się trzy bomby lotnicze – działania podwodne przerwano po godzinie 9.00 ze względu na pogarszające się warunki pogodowe.*

⁵² Dalej: Miejski Zespół.

Miejski Zespól w Kołobrzegu podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji wydobywania bomb w dniu 13.08.2018 r. oraz ewakuacji mieszkańców osiedla Podczele. Do akcji wydobywania bomb przystąpiono 13.08.2018 r. po ewakuacji ludności i ustąpieniu niekorzystnych warunków pogodowych. Przedstawiciele Wojewody uczestniczyli w posiedzeniach Miejskiego Zespołu.

(akta kontroli str. 24)

W każdym przypadku podjęto adekwatne, wymagane WPZK działania. Opisane sytuacje kryzysowe nie wymagały uruchomienia Sił Zbrojnych na podstawie wniosku w sprawie uruchomienia sił i środków Sił Zbrojnych, skierowanego przez Wojewodę do MON. Podjęte działania były skuteczne, nie wystąpiły problemy we współpracy z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego. W żadnym z ww. zdarzeń Wojewoda nie powołał Wojewódzkiego Zespołu. Rzecznik Wojewody o ww. zdarzeniach nie przekazywał informacji do wiadomości publicznej. Przebieg zdarzeń był zgodny z obowiązującymi procedurami, tj.:

- UDZ 30 *Działanie w obliczu zagrożenia skażeniem chemicznym brzegu morskiego* i UDZ 23 - *Uruchomienie działań w obliczu zagrożenia skażeniem chemicznym* (w przypadku incydentów wymienionych w pkt. 1-3),
- UDZ 37 *Działanie w obliczu znalezienia przedmiotu niebezpiecznego pochodzenia wojskowego* (w przypadku incydentów wymienionych w pkt. 4-6).

Pomiędzy działaniem faktycznym a przewidzianym w ww. procedurach nie wystąpiły rozbieżności.

(akta kontroli str. 24, 190-193)

1.12. Informacje związane z zagrożeniami do wiadomości publicznej przekazywał rzecznik Wojewody lub inne wyznaczone osoby funkcyjne (np. dyżurny Wojewódzkiego Centrum). Działania rzecznika w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej⁵³ obejmowały m.in.:

- regularne wydawanie komunikatów prasowych zawierających najbardziej aktualne dane na temat zaistniałej sytuacji kryzysowej oraz zamieszczanie bieżących informacji o zakresie i formach pomocy dla poszkodowanych i ich bliskich,
- podawanie do publicznej wiadomości numeru bezpłatnej infolinii i innych telefonów służących do komunikowania bezpośredniego,
- koordynację działań informacyjnych dotyczących sytuacji kryzysowej, w tym współpracę z przedstawicielami – rzecznikami innych służb i instytucji,
- gromadzenie informacji od wszystkich służb zaangażowanych w akcję.

(akta kontroli str. 23, 282-306)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

⁵³ Zasady działania Rzecznika regulowała: Procedura PKR-9 *Informowanie ludności* i załącznik funkcjonalny nr 4 do Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego *Zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożenia*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 17 lipca 2019 r.

Kontroler
Małgorzata Chabiniak
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis